

## การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

### Dual vocational Training Management In Vocational Udonthani

ยุพาวดี ศิริปริดี (Yuphawadee Siripeeri)\* วิทอร์ วิภาหส์น (Vitorn Vipahasana)\*\*

ดร. ยุทธสิทธิ์ จันทร์คูเมือง (Yuttasitti Junkhumuang)\*\*\*

#### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน สถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 225 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent samples) และ F-test (One way ANOVA)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมและทุกรายด้านระดับมาก เรียงลำดับการดำเนินงานแต่ละรายด้านจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประสานงาน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวางแผน ด้านการติดตามผล ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ ด้านบุคลากร และด้านหลักสูตร ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทสถานศึกษา และไม่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้ (1) ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการคัดกรองนักเรียนก่อนออกฝึกอาชีพ (2) ด้านการประสานงาน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ (3) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรมีการจัดครูและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (4) ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่

**คำสำคัญ:** การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

**Keywords:** Dual vocational Training

\* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันพล

\*\* รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันพล

\*\*\* อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันพล

มีปัญหาลักษณะการนำหลักสูตรไปใช้ (5) ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษามีการประสานงานระหว่างสถานศึกษา (6) ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษามีกระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลต่อไป (7) ด้านการติดตามผล สถานศึกษามีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในครั้งต่อไป (8) ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ สถานศึกษามีการทดสอบมาตรฐานฝีมือนักเรียนที่ผ่านการฝึกระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

#### ABSTRACT

The purposes of this study are 1) to investigate the management of dual vocational education of vocational training schools, Udon Thani province 2) to compare the management of dual vocational education classified by gender, age, educational background, job position, work experience and place of work 3) to investigate problems and solutions of the management of dual vocational education. Regarding Krejcie and Morgan determining sample size, the subjects of this study were 225 administrators and teachers of vocational training schools, Udon Thani province in 2014. The level of reliability was 0.95. The questionnaire with reliability of 0.969 was distributed to the subjects. Percentage, Mean, Standard Deviation, T-test (Independent samples), and F-test (One-way ANOVA) were used in data analysis.

The results of the study are as follows:

1. The overall image of the management of dual vocational education of vocational training schools in Udon Thani province is in high level. Measurement and evaluation, collaboration, educational supervision, planning, following up, skill standard and testing, personnel, and curriculum were arranged in descending order.
2. At different educational background, work experience, and place of work, the management of dual vocational education has statistically significant difference at .05. On the other hand, there is no statistically significant difference when classified by gender, age, and job position.
3. Problems and recommendations for the management of dual vocational education are (1) As for planning, schools should survey the required number of internship students from various sectors. (2) As for collaboration, schools should promote the collaboration of the enterprise with guardian to create awareness of training and collaboration. (3) As for personnel, schools should provide skilled teachers that harmonize with dual vocational education. (4) As for curriculum, schools should include counseling for those who find curriculum implementation difficult. (5) As for educational supervision, the collaboration of each school should be activated. (6) As for measurement and evaluation, schools should have proper assessment process that conforms to the tasks for better outcomes. (7) As for following up, schools should investigate problems occurred during dual vocational education in order to plan and develop the management of dual vocational education of vocational training schools. (8) As for skill standard and testing, schools should test on skill of internship students as to indicate the effectiveness of the management of dual vocational education.

## บทนำ

การอาชีวศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการผลิตบุคลากรในระดับปฏิบัติการให้กับระบบเศรษฐกิจ อาชีวศึกษาจึงต้องปรับตัวให้ตรงกับความต้องการของภาคการผลิตและภาคบริการ พัฒนาผู้เรียนจากการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ มีการบูรณาการการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งการฝึกอาชีพนี้ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ปฏิบัติงานจริงมากขึ้น มีทักษะความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 (3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น การปฏิรูปการอาชีวศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคการผลิตและภาคบริการ ให้ผลิต

กำลังคนที่ทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ และหรือเป็นผู้ประกอบการเอง และสนองความต้องการในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการด้วยวิธีการต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ อาทิ เช่น การฝึกงาน หรือ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา

## วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 548 คน แบ่งเป็นฝ่ายผู้บริหารซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการ หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 38 คน และครูผู้สอน จำนวน 510 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัด วิทยาลัยการอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 225 คน ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง

ของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

#### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมเครื่องมือให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนพร้อมจัดทำรหัสในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

2. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอคณะกรรมการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ขอออกหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานีเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่สอนในสถานศึกษาที่ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

3. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานีโดยแจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนก และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 เดือน

3.2 ตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทำการตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัส และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานีวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean:  $\bar{x}$ ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ ประคองกรรมสูตร (2542 : 108) ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน และประเภทของสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานของการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และ F-test (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (n=225)	ร้อยละ
ชาย	117	52.0
หญิง	48	48.0
รวม	225	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 52 และเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัด

อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี สรุปในภาพรวม

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ระดับการปฏิบัติ (n = 225)			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการวางแผน	3.48	0.33	มาก	8
2. ด้านการประสานงาน	3.81	0.36	มาก	6
3. ด้านบุคลากร	3.94	0.36	มาก	3
4. ด้านหลักสูตร	3.98	0.40	มาก	1
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.84	0.41	มาก	5
6. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.80	0.40	มาก	7
7. ด้านการติดตามผล	3.89	0.41	มาก	4
8. ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ	3.95	0.41	มาก	2
ภาพรวม	3.81	0.40	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในภาพรวมระดับมาก ( $\bar{x} = 3.81$ , S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณาจากการดำเนินงานแต่ละรายด้านก็พบว่า มีเกณฑ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู  
 จำแนกเพศใช้ สถิติทดสอบที (t-test) ได้ผลแสดงดังตารางที่ 3

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1

$H_0$ : เพศต่างกัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

$H_1$ : เพศต่างกัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา แตกต่างกัน

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	(n=117)		(n=108)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการวางแผน	3.79	0.36	3.77	0.29	0.53	.594
2. ด้านการประสานงาน	3.79	0.38	3.84	0.34	-1.15	.248
3. ด้านบุคลากร	3.92	0.39	3.96	0.32	-0.85	.394
4. ด้านหลักสูตร	3.91	0.46	4.05	0.32	-2.56	.011*
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.81	0.45	3.86	0.37	-0.83	.405
6. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.75	0.44	3.86	0.35	-2.06	.040*
7. ด้านการติดตามผล	3.90	0.45	3.89	0.35	0.17	.859
8. ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ	3.95	0.41	3.95	0.41	0.13	.895
ภาพรวม	3.85	.302	3.90	.205	1.271	.205

\* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิง มีต่อการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี  
 ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกแต่ละรายด้านพบว่ามีการ  
 ปฏิบัติต่อการดำเนินงานด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05  
 ส่วนการดำเนินงาน การวางแผน การประสานงาน บุคลากร การนิเทศการศึกษา การติดตามผล และการทดสอบ  
 มาตรฐานฝีมือผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4** การเปรียบเทียบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ตาม  
 ทัศนคติของผู้บริหารและครูจําแนกตามระดับการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษาระดับปริญญา  
 ตรี กับกลุ่มการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้ผลแสดงดังตารางที่ 4  
 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ 4

$H_0$  : ระดับการศึกษาต่างกัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

$H_1$  : ระดับการศึกษาต่างกัน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา แตกต่างกัน

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	เพศชาย (n=117)		เพศหญิง (n=108)		t	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
	1. ด้านการวางแผน	3.84	0.31	3.69		
2. ด้านการประสานงาน	3.89	0.30	3.69	0.40	3.91	.000*
3. ด้านบุคลากร	4.04	0.39	3.82	0.27	3.86	.000*
4. ด้านหลักสูตร	4.06	0.38	3.86	0.40	3.73	.000*
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.94	0.39	3.67	0.39	4.85	.000*
6. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.86	0.41	3.72	0.38	2.49	.013*
7. ด้านการติดตามผล	3.94	0.40	3.81	0.42	2.23	.026*
8. ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ	3.98	0.40	3.89	0.41	1.67	.095
ภาพรวม	3.94	.238	3.77	.361	4.98	.000*

\* $p \leq .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีกับการศึกษาสูงกว่าระดับ  
 ปริญญาตรี มีการปฏิบัติต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ใน  
 ภาพรวมทุกรายด้านแตกต่างกัน เมื่อจําแนกแต่ละรายด้านพบว่าการปฏิบัติต่อการดำเนินงานด้านการวางแผน การ  
 ประสานงานบุคลากร หลักสูตร การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผล และ การติดตามผล แตกต่างกันอย่างมี  
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการดำเนินงาน การทดสอบมาตรฐานฝีมือผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนมีทัศนะ  
 ไม่แตกต่างกัน

## ปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี

1. ด้านการวางแผน สถานศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการคัดกรองนักเรียนก่อนออกฝึกอาชีพ

2. ด้านการประสานงาน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการฝึกอาชีพและการติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ

3. ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรมีการจัดครูและครูฝึกที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ร่วมจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4. ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรมีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

5. ด้านการนิเทศการศึกษา สถานศึกษาควรมีการประสานงานระหว่างสถานศึกษา

6. ด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาควรมีกระบวนการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลต่อไป

7. ด้านการติดตามผล สถานศึกษาควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในครั้งต่อไป

8. ด้านการทดสอบมาตรฐานฝีมือ สถานศึกษาควรมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือนักเรียนที่ผ่านการฝึกระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิผลของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

## อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาพบว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและทุกรายด้านมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีความพร้อมและได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการเป็นอย่างดีในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงส่งผลให้มีสภาพการดำเนินงานในระดับมาก

2. ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้คือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของสถานศึกษา อภิปรายได้ดังนี้

2.1 เพศต่างกัน คือ การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา

2.2 อายุแตกต่างกัน คือกลุ่ม 31 – 35 ปี กลุ่มอายุ 36 – 40 ปี และกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา

2.3 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน คือกลุ่มมีการศึกษาระดับปริญญาตรี กับกลุ่มมีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและทุกรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา

2.4 ตำแหน่งแตกต่างกัน คือ กลุ่มผู้บริหาร กับกลุ่มครูผู้สอน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด



อุดรธานี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่ง  
เป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา

2.5 ประสบการณ์แตกต่างกัน คือ กลุ่มมี  
ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี กลุ่มมีประสบการณ์ 10 –  
15 ปี และกลุ่มมีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี การ  
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัด  
อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและทุกราย  
ด้านแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของ  
การศึกษา

2.6 สถานศึกษาประเภทต่างกัการ  
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาสังกัด  
อาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมแตกต่างกัน  
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม  
สมมติฐานของการศึกษา

### สรุปผลการวิจัย

1. เพศต่างกัการจัดการอาชีวศึกษาระบบ  
ทวิภาคีไม่แตกต่างกัน
2. อายุต่างกัการจัดการอาชีวศึกษาระบบ  
ทวิภาคีไม่แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาต่างกัการจัดการ  
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตกต่างกัน
4. ตำแหน่งต่างกัการจัดการอาชีวศึกษา  
ระบบทวิภาคีไม่แตกต่างกัน
5. ประสบการณ์ต่างกัการจัดการ  
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตกต่างกัน
6. สถานศึกษาต่างกัการจัดการ  
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตกต่างกัน

### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยควม  
กรุณา ผู้อำนวยกา สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา  
จังหวัดอุดรธานี ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลผู้บริกาและ  
ครูอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงาน  
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา และทุกท่านที่ให้ควม

ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอกราบ  
ขอบพระคุณทุกท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

### เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. แนะนำมาตรฐานฝีมือ  
แรงงาน. กรุงเทพฯ : กองวิชาการและ  
แผนงาน;2539.
- เดือนใจ ไพคำนาม.สภาพและปัญหาการบริหาร  
สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ  
ข้าราชการครู วิทยาลัยเกษตรและ  
เทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ  
การอาชีวศึกษาในเขตภาค  
ตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์  
ปริญญาโทบริหารศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ  
อุบลราชธานี;2553.
- ประสงค์ หอมจันทร์. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา  
สภาพปัญหาของผู้เรียนและการรับรู้ควม  
เข้าใจของผู้ปกครองในการส่งนักศึกษาเข้า  
เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ  
ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยสารพัดช่างพระ  
นคร.กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระ  
นคร; 2545.
- ปราโมทย์ จันทร์เรือง. หลักการและแนวทางการ  
พัฒนาหลักสูตร. ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราช  
ภัฏเทพสตรี;2552.
- Beauchamp. A curriculum theory (3<sup>rd</sup>ed.). Illinois :  
The Kegg;1975.
- Best, W., & Kahn, V. Research in education (9<sup>th</sup>ed.).  
Boston : Allyn & Bacon;1998.
- Bloom, B.S. Taxonomy of Education Objective :  
Handbook I : Cognitive domain. New  
York : David Mckey;1965.
- Bono, Josh, Danial. The effect of first-time college  
cooperative Education work experience  
on maturity,Self Eseem, and problem-  
Solving skills. Dissertation Abstracts  
Intimation, 56 (08), 3026;1996.